

Sak 8/20 – Øvelsesanlegg ØRB

Bakgrunn

ØRB har, gjennom samarbeidsavtalen med Oslolufthavn – Avinor, hatt tilgang til egnet øvelsesanlegg for varme dykk. Avinor besluttet, og lagt ned eget øvingsområde, som medfører at ØRB må finne andre lokasjoner for gjennomføring av pålagte varme røykdykkerøvelser.

Lovkrav

Brann- og eksplosjonsvernlovens formål (§ 1) er å verne liv, helse, miljø og materielle verdier mot brann og eksplosjon, mot ulykker med farlig stoff, farlig gods og andre akutte ulykker.

Hver kommune skal sikre at brannvesenet er bemannet, organisert og utstyrt på en slik måte at de oppgaver som følger av loven til enhver tid kan gjennomføres på en tilfredsstillende måte.

Dokumentasjonen til brannvesenet på Øvre Romerike (ØRB stiller krav til røykdykkertjeneste og kjemikaliedykking, dette pålegger oss å etterfølge lovkrav videre definert.

Dimensjonerings forskriftens §7-1:

Kommunen skal sørge for at personell i brannvesenet tilfredsstillende de krav til kvalifikasjoner som denne forskrift stiller. Det skal gjennomføres praktiske og teoretiske øvelser med slik hyppighet, omfang og innhold at personellens kompetanse blir vedlikeholdt og utviklet slik at den er tilstrekkelig til at brannvesenet kan løse de oppgaver det kan forventes å bli stilt overfor.

Kommunen som arbeidsgiver skal påse at arbeidstakerne får den øvelse som er nødvendig for å utføre pålagte arbeidsoppgaver på en forsvarlig måte. Dette følger også av arbeidsmiljølovens bestemmelser og denne forskriftens krav om øvelser, jf. § 4-13.

Veiledning om røyk- og kjemikaliedykking pkt. 3.3 Øvelser:

Røykdykkere og kjemikaliedykkere må vedlikeholde og utvikle sine kunnskaper og ferdigheter gjennomtilrettelagte årlige øvelser. Arbeidsgiver har ansvar for å utarbeide årlige øvelsesplaner.

Øvelsesfrekvens:

Personell som utøver røykdykkerinnsats må ha minst:

- 4 røykdykkerøvelser pr. år, herav minst én varm øvelse

Personell som utøver kjemikaliedykkerinnsats må ha minst:

- 3 kjemikaliedykkerøvelser pr. år, herav minst én skarp øvelse (Har mannskaper deltatt i skarp innsats kan dette, dersom arbeidsgiver og de ansatte er enige om det, erstatte skarp øvelse for det aktuelle året – arbeidsgiver har dokumentasjonsplikt).

Personell som utøver både røyk- og kjemikaliedykkerinnsats må ha minst:

- 6 røykdykker- og kjemikaliedykkerøvelser pr. år, herav minst én varm røykdykkerøvelse og én skarp kjemikaliedykkerøvelse.

Varme røykdykkerøvelser og skarpe kjemikaliedykkerøvelser bør gjennomføres på øvingsanlegg som er tilrettelagt for praktisk opplæring/utdanning.

Behovsbeskrivelse

Øvre Romerike Brann og redning (ØRB) opererer i et komplekst operasjonsområde som dekker flere av de raskest voksende kommunene i landet. Dette innebærer en stadig økende befolkningsvekst og økende næringsvirksomhet. Både Norges hovedflyplass, flere sentrale hovedtransportåre, og en betydelig industri- og lagervirksomhet befinner seg innenfor ØRBs ansvarsområde. Samtidig består store deler av operasjonsområdet av spredt bebyggelse, gårder, dyrket mark og utmark. Dette betyr at ØRB fungerer over et spekter som spenner mellom det klassiske bygdebrannvesenet og det profesjonaliserte bybrannvesenet. Denne mangefasetterte arbeidshverdagen har bygd et brannvesen der styrken ligger i å være den solide, løsningsorienterte generalisten, med motivasjon til å dekke ethvert hjelpebehov i bygd og by.

Selskapet har behov for øvelser iht de lovpålagte kravene, både for heltids- og deltidspersonell, uavhengig av vaktordning. I tillegg er det behov for å tilrettelegge for mer ressurs- og kostnadseffektiv utnyttelse av øvelsestimene på deltid. Muligheter for samøvelse mellom heltid og deltid bør etableres for kompetanseoverføring mellom vaktordningene.

Heltid har anledning til å øve i arbeidstiden på sitt arbeidssted, mens øvelser for deltid er begrenset til ettermiddag/kveld. Øvelser på dagtid for deltidspersonell må begrenses til minimum for å unngå ytterligere belastning på hovedarbeidsgiver.

Redningspersonell har dobbelt så høy risiko for posttraumatisk stress lidelser (PTSD) enn resten av befolkningen. Et av tiltakene som påpekes i flere nasjonale og internasjonale studier er mengdetrening og trygghet. Selskapet bør tilrettelegge for at operativt personell opparbeider en erfaringsbank som gjør det mulig å ta bedre beslutninger i en akutt hendelse. Forskingen som er tilgjengelig i dag, mener at beslutninger i en akutt hendelse baserer seg på 75-80% av opplevd erfaring.

Alternativ 1 – Leie plass på Lahaugmoen

Oslo brann- og redningsetat har Lahaugmoen som øvingsområde, og Nedre Romerike brann og redning IKS (NRBR) leier plass på Lahaugmoen. Alternativet for ØRB er å leie restkapasitet av NRBR. Anlegget på Lahaugmoen skal oppgraderes, noe som vil medføre usikkerhet rundt kostnadene.

Alternativ 1, som her er beskrevet er kun å leie plass til pålagte varme røykdykk, som er budsjettert kostnad for 2020. Å leie plass på de øvrige delene av øvelsesanlegget vil medføre en høyere pris og ytterligere tid utenfor beredskapsområdet.

Fordeler:

- Ved å leie plass kjøper vi tjenesten i sin helhet og har ikke behov for ressurser til planlegging og gjennomføring av røykdykkerøvelsen
- Samarbeid med NRBR og OBRE
- Kompetanseutveksling mellom deltakende brannvesen

Ulempe:

- Tidspunkt for øvelse må tilpasses ledig tid på Lahaugmoen. Det er ledig kapasitet pr i dag, men selskapet kan ikke få tilpasset dette til det beste for våre mannskaper, særlig for deltid som skal øve ettermiddag/kveld.
- Antall timer avsatt til øvelse for deltidsmannskaper er iht en lav stillingsprosent. Dette utgjør hhv 60, 30 og 20 timer pr år avhengig av vaktordning/stasjonering. Ved lengre kjørevei må selskapet vurdere å utvide med ca 10 øvelsestimer pr år, noe som vil øke de faste lønnskostnadene, samt økte kostnader til transport.
- Lite ressurs- og kostnadseffektiv avvikling av øvelser, spesielt for deltidsansatte.
- Heltidsansatte må tas ut av beredskap og beredskapsområdet for å gjennomføre øvelse. Ved øvelse på OSL har mannskapene vært i beredskapsområdet og kunne avbryte øvelse ved behov/større hendelser. Forskyvning av beredskap er benyttet i liten grad, da øvrige stasjoner er basert på deltid, og beredskapsoppdrag medfører overtid. Øvelse på Lahaugmoen vil redusere den totale kapasiteten i regionen. Dette medfører økte kostnader til vikar/overtid, også ved forskyvning av beredskap.
- PLIVO (Pågående Livstruende Vold) må fortsatt gjennomføres utenfor avtalte øvelsestimer
- Reduserte muligheter for mengdetrening og samøvelse

Alternativ 2 – Leie egen øvelsescontainer

I forbindelse med brannmesse 2019 ble vi invitert av Dräger til å bistå med presentasjon av ny øvelsescontainer. Leverandøren benyttet våre mannskaper (mot betaling) for å vise frem containeren. Leietilbudet som selskapet har mottatt på democontaineren medfører en besparelse på ca 1 mnok i leieavtalens tidsløp sammenlignet med å leie en ny.

Fordeler:

- Forenkler innhenting av kompetanseetterslepet ved ressurs- og kostnadseffektiv gjennomføring av øvelser for hele selskapet.
- Styring og planlegging av egen tidsbruk. Øvelsene og gjennomføringen kan tilpasses til det beste for den ansatte og selskapet.
- Deltid kan få effektivisert øvelsene, og det kan gjennomføres f.eks 3 øvelser på samme område, samtidig, samme kveld, sammenlignet med 1 øvelser på samme tid tidligere. Et område vil kunne håndtere kald-dykk, varmdykk og klippeøvelse og andre øvelser samtidig.
- Ved plassering på planlagt område, Hauer seter i Ullensaker kommune, vil heltidsansatte kunne trene i arbeidstiden uten oppdekking.
- Tilretteleggingstiltak for ansatte med skader og i perioder med opptrening (unngår sykemelding), seniortiltak for eldre ansatte som ikke lengre er i stand til å røykdykke. I lys av pågående diskusjon om særaldersgrenser og pensjon vil selskapet kunne tilby arbeid også etter maksalder for røykdykking (60 år). De med mye erfaring blir da en ressurs, i stedet for sykemeldt/ufør.
- PLIVO innarbeides som en del av eksisterende øvelsestimer pga effektivisering av øvrige øvelser. Dette reduserer kostnader til timelønn/overtid.
- Unngår økning av ca 10 øvelsestimer pr år for deltidsansatte, som medfører sparte faste lønnskostnader.
- Unngå økt transportvei til og fra Lahaugmoen. Mannskapene trener i beredskapsområdet, og vil være tilgjengelig ved behov/større hendelser.
- Eget øvingsområde vil tilrettelegge for mengdetrening og samøvelser, og gi ansatte mulighet til å utvikle og trene på fundamentale slukketekniker og angrepsvinkler på en helt ny måte enn tidligere. Økt kvalitet under innsats
- Eget lokalt øvingsområde vil gi operativt innsatspersonell muligheten til å bygge opp trygghet og kompetanse utover minimumskravet, og hva selskap har hatt mulighet til å tilby tidligere. Trygghet

og kompetanse vil være forebyggende for stresslidelser ved at innsatspersonell kan øve sine ferdigheter i trygge omgivelser istedenfor under innsats.

- Enklere planlegging for dagens instruktører og øvelsesansvarlige når alt blir samlet på et sted.
- Gjennomføring av IUA-øvelser for regionen. IUA setter årlig av midler til å gjennomføre øvelser.
- Kurs for eksterne / eierkommuner og mer effektivt nå ut til samarbeidsaktører med forebyggende aktivitet. Relativt stort inntekspotensial med tanke på plassering nær flyplass og avstand til nærmeste tilsvarende anlegg (beskrives under økonomi).

Ulemper:

- Økning i faste kostnader til leie av container og tomt.
- Risiko for manglende utnyttelse og planlegging. Selskapet har ressurser pr i dag til å organisere og drifte et eget øvelsesområde, og anser risikoen for liten.

Økonomi

Det er i budsjettet for 2020 avsatt et estimat på 0,2 mnok for å få gjennomført de lovpålagte varme røykdykkene. Kostnaden ved å leie plass på Lahaugmoen tilsvarer dette beløpet.

Ved å leie egen øvelsescontainer vil det innledningsvis påløpe engangskostnader for opparbeidelse av tomt og koble til strøm på ca 0,15 mnok.

Tabellen viser de årlige kostandene og hvordan selskapet tenker at dette kan finansieres:

Kostnad	
Leie kontainer	448
Leie tomt	120
Årlig servic, vedlikehold	15
Strøm, gass og diverse	200
Totale kostnader pr år	783
Finansiering	
Budsjett røykdykkerøvelse	-200
Kurs/øvelser	-400
Reduserte kostnader PLIVO	-150
Unngått økning øvelsestimer	-260
Total finansiering pr år	-1 010
Totalt ekskl eksterne kurs	-227
Inntekspotensial	
17 dager med kurs i 2020	-443
Resultat 2020	-670

Leie av container

Container leies, gjennom en avtale på 10 år, med en årlig sum på kr 448 000. Betales i månedlige rater.

Leie av tomt

Det er innhentet tilbud på leie av tomt på Hauer seter i Ullensaker kommune. Dette er et område regulert som LNF og tidligere benyttet som sagbruk. I dialog med saksbehandler på plan- og byggesak

i Ullensaker kommune, er det pr 17.2.20 sjekket ut at tomten kan benyttes til formålet iht reguleringsplanen. Det må sendes en søknad om midlertidig tiltak uten forurensning til grunn, og det ble antydnet maks 3 uker behandlingstid. Det gis normalt i slike saker tillatelse gyldig i 3 år med forlengelsesmuligheter. Årsaken til at det ikke er forurensning, skyldes at anlegget driftes på gass som forbrenner. Slokkevannet vil også derfor være rent.

Årlig service og vedlikehold

Det er beskrevet særdeles få vedlikeholdskostnader, utover en årlig service- og vedlikeholdsavtale med leverandør på kr 13 500 eks mva årlig. Øvrig vedlikehold utføres av eget personell som får opplæring av leverandør. Det er gjort undersøkelser med brannvesen i Norge som har tilsvarende container i bruk, og de bekrefter lave driftskostnader.

Strøm, gass og diverse

Det er estimert et gassforbruk på ca 70-100 liter pr bruksdag, noe som gir en estimert kostnad på ca 1000 kr pr dag. Budsjettet tar høyde for drift i ca 115 virkedager pr år, samt strøm og uforutsette kostnader. Kostnaden er avhengig av bruk. Bruk til eksterne kurs vil medføre inntekt.

Finansiering

Tiltaket finansieres av friske budsjettmidler for 2020 til røykdykkerøvelse, kr 200 tusen. I tillegg mottok selskapet kr 400 tusen, for raskere å kunne hente inn etterslep på kurs og øvelser. Ved å leie egen øvelsescontainer vil slike kurs og øvelser effektiviseres betraktelig, og mange av kursene gjennomføres på anlegget. Dette betyr reduserte kostnader til kjøp av kurs fra eksterne.

PLIVO arrangeres i dag i samarbeid med NRBR og politi og ambulanse på Romerike. Øvelsene pågår fysisk 3 uker i februar, og er utenom øvelsestimene som ligger til grunn for fastlønn for deltid. Gjennom innarbeidelse av øvelsestimene som medgår til PLIVO inn i dagens ramme for øvelsestimer vil selskapet spare 150 – 300 tusen i timelønn og overtid

Kort reisevei og effektiv gjennomføring av øvelser vil medføre at selskapet slipper å øke antall øvelsestimer på deltid. Det har vært vurdert en økning på ca 0,5 % pr ansatt, noe som vil kunne medføre en tilleggskostnad på kr 260 tusen.

Muligheter for utnyttelse av restkapasitet og eksterne inntekter:

Dersom ØRB oppretter et øvelsesanlegg på Hauer seter i Ullensaker kommune er det et sentralt og ikke minst et knutepunkt i Norge opp imot beliggenhet/ tilgjengelighet i forhold til Gardermoen, Norges hovedflyplass. Overnattingssteder har god kapasitet hele året i forskjellige prisklasser.

Et øvelsesanlegg er av interesse for mange av våre nabobrannvesen og ikke minst for bedrifter, institusjoner, hoteller og sykehjem i distriktet. Mangel på øvelsesområde og muligheten for varme øvelser gjør at salget av eksterne kurs og øvelser har godt potensiale.

I tabellen er det skissert tilrettelagt for 17 dager eksterne kurs i 2020. Tall/priser er hentet fra Oslo Brann og Redningsetat – Lahaugmoen og er foreslått som følger:

- 3 kurs, 15 deltakere pr kurs á kr 2 000, totalt kr 90 000 i inntekt
«Varme arbeider» et kurs med sertifisering for alle som skal utfører varmt arbeid utenfor fast, tilrettelagt arbeidsplass. (1 dags kurs)
- 2 kurs, 15 deltakere pr kurs á kr 3 500, totalt kr 105 000 i inntekt
«Brann og sikkerhet» er et kurs i brannsikkerhet i bedriften hvor de ansatte får realistiske slokkeøvelser med vann, pulver osv. En gjennomgang av evakueringsrutiner og ikke minst:

VARSLER- REDDE- SLOKKE (1 dags kurs).

- 2 kurs, 15 deltakere pr kurs á kr 4 200, totalt kr 126 000 i inntekt «Brannvernlederkurs for brannvernledere» omhandler branndokumentasjon, risikovurdering og realistiske slokke- og evakueringsøvelser (2 dagers kurs).
- 1 kurs, 8 deltakere pr kurs á kr 9 000, totalt kr 72 000 i inntekt «Røykdykkerkurs- grunnopplæring i Røykdykking» omhandler kravene til DSB om tilrettelagte varme og kalde øvelser hvor teknikk, taktikk i realistiske omgivelser hvor sikkerheten er ivarettatt (3 dagers kurs).
- 10 kurs, 10 deltakere pr kurs á kr 500, totalt kr 50 000 i inntekt «Varmt Røykdykk» må gjennomføres minimum 1 gang i året for alle som skal utføre brann og redning som røykdykker (DSB). Her vil hver enkelt få prøve søketeknikk, strålerørsbruk ved seng/komfyrbrann og få en full overtenning i en roms-brann (4 timers kurs).

Oppsummering

Selskapet har, i lys av at Representantskapet ønsker et strategisk samarbeid med NRBR, i denne saken vært i kontakt med NRBR som stiller seg positive til at ØRB leier restkapasitet på Lahaugmoen. Det påpekes i den forbindelse usikkerheten rundt leieforholdet ifm oppgraderingen Oslo Brann og Redningsetat (OBRE) har planlagt for området. ØRB og NRBR samarbeider på større øvelsesprosjekter, og vil fortsette med dette også fremover, uavhengig av om røykdykkerøvelser og andre øvelser foregår på samme øvelsesområde. NRBR vil også ha muligheten til å se nordover til ØRB dersom det etableres eget øvelsesområde med container her, og containeren kan også relokaliseres sørover ved behov.

Dimensjoneringsforskriften fastsetter at brannordningen skal baseres på kommunal ROS-analyse, og brannordningen til ØRB er godkjent i alle eierkommuner. Det vil ikke være innenfor godkjent brannordning å forflytte beredskap for planlagte aktiviteter/hendelser. Forflytning er beskrevet i brannordningen som en mulighet ved hendelser av ekstraordinær eller langvarig karakter. Brannstasjonen på Skedsmo kan til en viss grad forflyttes nordover, og Eidsvoll kan forflyttes sørover ved ekstraordinære hendelser eller behov. ØRB kan ikke styre forflytning av NRBR sine ressurser. En slik forflytning medfører overtidkostnader for stasjonen på Eidsvoll, som kun har 2 mannskaper på heltid, og en forflytning av beredskap vil medføre at 2-3 mannskaper fra deltid må være med. De øvrige tilgjengelige ressursene i Nannestad og Nes er deltid, og vil derfor også utløse overtidkostnader. Dette vil nok også medføre utfordringer for rekrutteringen, da deltid vil få økt belastning i arbeidstid hos hovedarbeidsgiver. Planlagt overtid er ikke lov iht arbeidsmiljøloven §10-6. Oppdekking av vakt for de som er på øvelse er gunstigere både beredskapsmessig og økonomisk for arbeidsgiver enn forflytning, da kun ett varmt røykdykk pr år pr ansatt medfører over 400 timer øvelse for ØRB.

Oppsummert vil alternativ 1 tilføre ØRB nødvendig røykdykkerkompetanse, og selskapets ansatte vil med god planlegging og noe ekstra tidsbruk få gjennomført det loven har satt som minimumskrav. Et årlig kurs på varmt røykdykk varer i 4 timer, og vil medføre minimum 6 timer inkludert reise/forberedelse. Selskapet har iht brannordningen 68 røykdykkere som skal gjennomføre årlig varmt dykk.

Det vil være mulig å leie plass også til andre type øvelser til ytterligere merkostnad, men selskapet mener at å planlegge for flere øvelsestimer utenfor eget beredskapsområde vil medføre unødvendig mye ekstra ressurser og kostnader i form av øvelsestid som medgår til kjøring, planlegging og organisering. Selskapet mister også muligheten til å bygge kompetanse på fagfeltet, og mulighetene for samøvelser og kompetanseoverføring blir svært vanskelig å gjennomføre i praksis.

Oppsummert vil alternativ 2 tilføre ØRB øvelsesmuligheter utover det lovpålagte, og gi muligheter for mer øvelser, samøvelser, kompetanseoverføring og bygge selskapets egen kompetanse på øvelse. I tillegg viser forsiktige anslag at det vil være relativt enkelt å balansere økonomien i dette.

ØRB har en brannordning som baserer seg på alle typer vaktordninger, og i stor grad på deltid. Selskapet er nødt til å tilrettelegge trening for alle ordningene. En container i eget distrikt er den beste måten å kunne gi lovpålagt, riktig og nok trening til alle vaktordninger.

Konklusjon

ØRB mener, innenfor egne rammer, å økonomisk forsvare inngåelse av avtalen skissert i alternativ 2. Selskapet mener at dette er det klart beste alternativet for selskapet, både med tanke på økonomi, effektivitet, utnyttelse av ressursene og arbeidsmiljøet.

Det vises for øvrig til vedlegg i saken og presentasjon av muligheter i styremøtet 12.2.20.

Forslag til vedtak

Styret behandlet saken pr epost 19.02.20 med bakgrunn i svarfrist til leverandør. Styret støtter administrasjonens konklusjon og ber daglig leder inngå avtale om leie av øvelsescontainer for ØRB.